

OKRĄGŁY STÓŁ DOTYCZĄCY FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W POLSCE

15 maja 2018

Warszawa, Polska

Wydarzenie zostało zorganizowane w ramach umowy „Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych”, finansowanej ze środków programu Unii Europejskiej Horyzont 2020, zarządzanej przez Agencję Wykonawczą ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME).

Spis treści

PODSUMOWANIE	2
TŁO SPOTKANIA	5
Sesja plenarna – otwarcie spotkania.....	6
WYSTĄPIENIA OTWIERAJĄCE	6
Pan Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu NFOŚiGW	6
Pan Marcin Janiak, Z-ca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich, Ministerstwo Energii	6
TWORZENIE WARUNKÓW DO POŁĄCZENIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z SEKTOREM FINANSOWYM.....	7
Pani Margot Pinault, Komisja Europejska, DG Energy	7
Pan Marcin Janiak, Ministerstwo Energii	8
Pan Bolesław Meluch, Związek Banków Polskich	8
SESJA TEMATYCZNA 1: ROZWÓJ RYNKU KONTRAKTOWANIA EFEKTU ENERGETYCZNEGO (EPC) I PRZEDSIĘBIORSTW USŁUG ENERGETYCZNYCH (ESCO)	10
Cel Sesji	10
Prelegenci.....	10
Kluczowe pytania.....	11
Rekomendowane działania	11
SESJA TEMATYCZNA 2: POPRAWA FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W SEKTORZE PRZEMYSŁU W TYM MŚP.....	13
Cel sesji	13
Prelegenci.....	13
Kluczowe pytania.....	14
Rekomendowane działania	15
SESJA TEMATYCZNA 3: PROMOWANIE KONCEPCJI KOMPLEKSOWEJ OBSŁUGI INWESTORÓW (KOI) 18	18
Cel sesji	18
Prelegenci.....	18
Kluczowe pytania.....	19
Rekomendowane działania	20
SESJA TEMATYCZNA 4: ROZWÓJ INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W BUDYNKACH JEDNORODZINNYCH.....	25
Cel sesji	25
Prelegenci.....	25
Kluczowe pytania.....	26
Rekomendowane działania	27
SESJA PLENARNA – ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA	30
WNIOSKI KOŃCOWE.....	30
LISTA UCZESTNIKÓW.....	31

PODSUMOWANIE

Komisja Europejska we współpracy z Ministerstwem Energii i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz Inicjatywą Finansową Programu Środowiskowego Organizacji Narodów Zjednoczonych (UNEP FI), zorganizowała 15 maja 2018 roku Okrągły Stół dotyczący finansowania efektywności energetycznej. Głównym tematem spotkania było wykorzystanie i rozwój instrumentów finansowych w tej dziedzinie. W wydarzeniu wzięło udział 76-ciu ekspertów z Polski i zagranicy zaangażowanych w finansowanie efektywności energetycznej w sektorze rządowym oraz finansowym, deweloperzy, przedstawiciele organizacji z sektora usług modernizacyjnych oraz partnerzy lokalni i regionalni.

Celem krajowego Okrągłego Stołu była kontynuacja dialogu pomiędzy kluczowymi polskimi interesariuszami na temat poprawy dostępu do instrumentów finansowania efektywności energetycznej, a także wymiana poglądów i doświadczeń oraz określenie wspólnych celów i możliwych rozwiązań, które należy wprowadzić w kontekście obecnej polityki i praktyki.

W podsumowaniu obrad, Pan Zbigniew Kamieński, Doradca w Zespole Doradców Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, stwierdził: *„Szczególnie ważne jest, że spotkaliśmy się w bardzo kompetentnym gronie przy zapewnieniu udziału przedstawicieli tych głównych środowisk, które są niezbędne żeby można było tę sferę prawidłowo prowadzić. Cieszę się z aktywności sektora finansowego, co stanowi dobry prognostyk na lepsze i mądrzejsze wykorzystywanie środków publicznych jako dźwigni dla wykorzystania środków prywatnych”*. Podkreślił również wagę konferencji z 30 listopada 2017 roku oraz rekomendacje wynikające z Okrągłego Stołu, które mogą się przekształcić w konkretne działania. Ponadto wyraził potrzebę kontynuacji dialogu w ramach projektu SEIF, w formie i tematyce do ustalenia.

Okrągły Stół obejmował:

1. Sesję plenarną – otwarcie spotkania
2. Cztery równoległe sesje tematyczne:
  - Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)
  - Poprawa finansowania efektywności energetycznej w sektorze przemysłu w tym MŚP
  - Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI)
  - Rozwój instrumentów finansowania efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych

3. Sesję plenarną – zakończenie spotkania

Podczas sesji plenarnej – otwarcia spotkania dokonał Pan Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, prezentując rolę Funduszu w finansowaniu modernizacji infrastruktury oraz poprawy efektywności energetycznej w Polsce. Następnie Pani Margot Pinault z DG Energy w Komisji Europejskiej przypomniała cele europejskiej polityki finansowania efektywności energetycznej oraz przedstawiła skalę i środki wsparcia zapewniane przez Unię Europejską. Z kolei Pan Marcin Janiak, Wicedyrektor Departamentu Funduszy Europejskich w Ministerstwie Energii przedstawił alokację środków Unii Europejskiej oraz środków krajowych przeznaczonych na poprawę efektywności energetycznej w różnych sektorach gospodarki. Następnie, Pan Bolesław Meluch, Doradca Zarządu Związku Banków Polskich, omówił cele i podstawy biznesu zielonych hipotek określając 12 wytycznych dla kredytodawców finansujących poprawę efektywności energetycznej w budownictwie.

Sesje tematyczne pozwoliły wypracować następujące wnioski:

Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)

Z uwagi na słabe upowszechnienie tego modelu realizacji inwestycji, warto:

- wesprzeć system doradztwa dla gmin, przedsiębiorstw oraz banków w zakresie rozwijania tego typu projektów
- stworzyć zestaw standardowych dokumentów (umowa, specyfikacja istotnych warunków zamówienia) przynajmniej dla sektora samorządowego
- stworzyć fundusze celowe (gwarancyjny i forfaitingowy) ułatwiający firmom ESCO działanie na rynku

Poprawa finansowania efektywności energetycznej w sektorze przemysłu w tym MŚP

W oparciu o doświadczenia z funkcjonowania różnych instrumentów wsparcia, potrzebne jest:

- przeprowadzenie analizy obiektywnych potrzeb poszczególnych sektorów
- poprawienie mechanizmów już wdrożonych takich jak obowiązkowe audyty energetyczne (nie tylko w dużych przedsiębiorstwach) i system „białych certyfikatów”
- wsparcie w zakresie pomocy technicznej dla przedsiębiorców przy identyfikacji i wyborze sposobu realizacji przedsięwzięć zwiększających efektywność energetyczną

Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI)

Z uwzględnieniem doświadczeń zagranicznych i polskich, warto:

- kontynuować wsparcie publiczne dla systemu doradztwa, które powinno integrować w różnych rolach doradców NFOŚiGW z audytorami energetycznymi, instytucjami otoczenia biznesu i przedsiębiorcami
- zrealizować projekt pilotażowy na poziomie gminy lub województwa obejmujący wszystkich interesariuszy inwestycji w poprawę efektywności energetycznej
- rozpatrzyć, czy ten model realizacji inwestycji jest dogodny dla programu termomodernizacji domów jednorodzinnych w sektorze ubóstwa energetycznego

Rozwój instrumentów finansowania efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych

W związku z toczącym się procesem zmian w ustawodawstwie polskim ukierunkowanych na ograniczenie smogu, ważne jest:

- skoordynowanie prac różnych podmiotów publicznych nad stworzeniem systemów wsparcia dla sektora ubóstwa energetycznego i dla pozostałych adresatów
- stworzenie systemu wsparcia o długotrwałym i jednolitym działaniu w skali kraju, uwzględniającego różne źródła finansowania
- równoległe realizowanie programów wsparcia dla sektora ubóstwa energetycznego i dla pozostałych adresatów.

TŁO SPOTKANIA

W ramach inicjatywy „Inteligentne finansowanie na rzecz inteligentnych budynków” Komisja Europejska organizuje serię spotkań pod nazwą „Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych” (Forum SEI) na rzecz wzmocnienia współpracy pomiędzy interesariuszami sektora publicznego i prywatnego w celu opracowania programów inwestycyjnych i schematów finansowania na szeroką skalę. Fora SEI będą się składać z ponad 30 wydarzeń w 15 państwach członkowskich w latach 2016-2019; informacje o wcześniejszych i nadchodzących wydarzeniach można znaleźć na stronie [SEI forums](#).

Konferencja regionalna poświęcona finansowaniu efektywności energetycznej w Polsce, Czechach na Słowacji i Litwie odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 r. Wydarzenie zgromadziło około 130 uczestników zajmujących się finansowaniem efektywności energetycznej, w tym m.in. przedstawicieli sektora finansowego, przedstawicieli rządu, sektora efektywności energetycznej, w tym organizatorów projektów, instytucje regionalne i lokalne. Prezentacje z tego wydarzenia można znaleźć [tutaj](#).

Szereg zasygnalizowanych w trakcie konferencji problemów oraz pomysłów na ich rozwiązanie skłonił głównych organizatorów do kontynuacji dyskusji w formie Okrągłego Stołu z udziałem przedstawicieli strony publicznej, pozarządowej i prywatnej.

To spotkanie zostało zorganizowane dnia 15 maja 2018 r. w Warszawie przez EASME (Agencję Wykonawczą Komisji Europejskiej ds. MŚP), wspieraną przez Energy Consulting Network i Narodową Agencję Poszanowania Energii S.A. w partnerstwie z Ministerstwem Energii i Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW). Jego uczestnicy wypracowali wspólnie szereg rekomendacji dla poprawy dostępności instrumentów finansowych ukierunkowanych na intensywniejsze wyzwolenie potencjału efektywności energetycznej w różnych sektorach polskiej gospodarki. Rekomendacje te zostały przedstawione w dalszej części tego sprawozdania.

Rekomendacją wspólną, wyartykułowaną przez uczestników wszystkich sesji jest konieczność wzmocnienia komponentu efektywności energetycznej w polityce energetycznej Państwa, który to komponent przewija się w różnych politykach sektorowych. Ważne jest, aby prawo tworzone w celu wspierania realizacji przedsięwzięć poprawy efektywności energetycznej było spójne z polityką energetyczną, zrozumiałe dla wszystkich uczestników rynku, trwałe i egzekwowane.

Prezentacje, które omawiane były podczas spotkania dostępne są [tutaj](#)

SESJA PLENARNA – OTWARCIE SPOTKANIA

Moderacja sesji: Pan Zbigniew Kamieński, NFOŚiGW

WYSTĄPIENIA OTWIERAJĄCE

Pan Kazimierz Kujda, Prezes Zarządu NFOŚiGW

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jest główną instytucją finansującą inwestycje w infrastrukturę ochrony środowiska w Polsce, które w około 45-50% są realizowane z wykorzystaniem funduszy unijnych. Fundusz zrealizował 31 000 projektów różnej wielkości, w tym 4000 projektów dotyczących gospodarki wodno-ściekowej, z których 1600 to oczyszczalnie ścieków. Narodowy Fundusz jest Instytucją Wdrażającą Program POIiŚ w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powietrza, gospodarki odpadami, efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Dzięki projektom zrealizowanym przez NFOŚiGW zmniejszeniu uległo zapotrzebowanie na energię o 3,1 TWh/rok oraz nastąpiło ograniczenie emisji CO₂ o 14,5 mln ton/rok.

Działa również projekt doradztwa energetycznego, obejmujący wszystkie województwa.

W przyszłości ma zostać uruchomiony nowy dziesięcioletni program finansowania modernizacji budynków jednorodzinnych mający na celu obniżenie emisji zanieczyszczeń (smogu).

Prawdopodobnym głównym źródłem finansowania programu ma być podatek ekologiczny, który będzie nakładany na paliwa używane w transporcie od 2019 roku. Uruchomienie programu jest motywowane również koniecznością pobudzenia lokalnej gospodarki w Polsce. Istotnym aspektem finansowym mogą być również ulgi podatkowe dla gospodarstw domowych o niskich dochodach, które uzupełnią ten nowy instrument finansowy.

Pan Marcin Janiak, Z-ca Dyrektora Departamentu Funduszy Europejskich, Ministerstwo Energii

Marcin Janiak przywitał uczestników spotkania w imieniu Ministerstwa Energii i wyraził nadzieję, że Okrągły Stół dostarczy nowych pomysłów i perspektyw w zakresie kształtowania finansowania działań na rzecz wzrostu efektywności energetycznej w Polsce.

TWORZENIE WARUNKÓW DO POŁĄCZENIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ Z SEKTOREM FINANSOWYM

Perspektywa Unii Europejskiej

Pani Margot Pinault, Komisja Europejska, DG Energy

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#).

Celem prezentacji było przedstawienie polityki finansowania efektywności energetycznej na poziomie europejskim. Aby sprostać porozumieniu COP21 w Paryżu, potrzebne są nowe ramy prawne, które jednocześnie będą doskonałą podstawą do modernizacji gospodarki w kierunku bardziej ekologicznego wykorzystania zasobów, w tym przejścia z scentralizowanego na zdecentralizowany sektor energetyczny.

Inicjatywa Inteligentne Finansowanie dla Inteligentnych Budynków jest częścią Pakietu Czysta Energia dla wszystkich Europejczyków. Budynki pełnią w nim kluczową rolę. Obejmuje ona trzy filary: Pierwszy ma zapewnić bardziej efektywne wykorzystanie funduszy publicznych, na przykład poprzez udostępnienie instrumentów zapewniających udogodnienia gwarancyjne. Drugi polega na wprowadzeniu agregacji i pomocy przy opracowywaniu projektów, w tym m.in. grantów na wsparcie techniczne (ELENA, H2020) i projektów z zakresu „kompleksowej obsługi inwestora”. Trzeci filar dotyczy zmniejszenia ryzyka związanego z inwestycjami w efektywność energetyczną, opracowanymi we współpracy z Grupą Instytucji Finansowych do spraw Efektywności Energetycznej (EEFIG). Działania te obejmują utworzenie Platformy Zmniejszenia Ryzyka w Efektywności Energetycznej (DEEP), dużą bazę danych zawierającą rzeczywiste dane dotyczące jakości projektów związanych z efektywnością energetyczną <http://deep.eefig.eu>, a także zestaw narzędzi pozwalających na ocenienie ryzyka inwestycji w efektywność energetyczną <http://valueandrisk.eefig.eu>

Margot Pinault dokonała również przeglądu wsparcia z funduszy strukturalnych UE dla gospodarki niskoemisyjnej w Polsce (cel tematyczny 4). Obecny program stanowi wielki bodziec dla efektywności energetycznej, z alokacją: na budynki publiczne 1,1 mld EUR, dla budynków mieszkalnych 509 mln EUR i dla sektora MŚP 162 mln EUR. Przedstawiono możliwości zgłoszenia projektów w zakresie efektywności energetycznej w ramach unijnego programu "Horyzont 2020", w tym w nadchodzącym naborze na wnioski w konkursie „Zintegrowane usługi modernizacyjne w domu” (LC-SC3-EE-2-2018-2019) oraz „Agregacja - Pomoc w zakresie rozwoju projektu” (LC- SC3-EE-11-2018-2019-2020).

Wykorzystanie funduszy publicznych w finansowaniu efektywności energetycznej

Pan Marcin Janiak, Ministerstwo Energii

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#).

Prezentacja miała na celu przedstawienie przeglądu dostępnych środków publicznych wspierających działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej w Polsce, w tym programów wsparcia UE i innych międzynarodowych funduszy, programów NFOŚiGW i środków państwowego Banku Gospodarstwa Krajowego. Ministerstwo Energii zdaje sobie sprawę, że coraz częściej pojawiają się innowacyjne instrumenty finansowe, co oznacza, że instrumenty takie jak fundusze odnawialne staną się normą.

Całkowitą wielkość obecnych środków publicznych szacuje się na około 4,5 mld EUR, z czego największy udział mają fundusze unijne. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POLiŚ) na lata 2014–2020 zapewnia 1,396 mln EUR na działania w zakresie efektywności energetycznej. Wsparcie udzielane jest głównie w formie dotacji, jednak istnieją również instrumenty zwrotne w formie pożyczek z dotacjami obejmujące szeroki zakres inwestycji w efektywność energetyczną w budynkach użyteczności publicznej i mieszkalnych.

Regionalne programy operacyjne UE zapewniają dodatkowe wsparcie dla działań na rzecz efektywności energetycznej w wysokości 1,888 mln EUR. Programy różnią się zakresem w poszczególnych województwach w Polsce, ale mają bardzo duży potencjał.

NFOŚiGW realizuje program priorytetowy LEMUR, który wspiera oszczędność energii w budynkach użyteczności publicznej, program EWE wspierający efektywność energetyczną w przedsiębiorstwach oraz SOKÓŁ wspomagający inteligentną i energooszczędną modernizację przedsiębiorstw. Bank Gospodarstwa Krajowego jest kolejnym krajowym podmiotem wspierającym efektywność energetyczną budynków, głównie w postaci premii termomodernizacyjnej.

Perspektywa sektora finansowego

Pan Bolesław Meluch, Związek Banków Polskich

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#).

Prezentacja przyjęła za punkt wyjścia Plan Działania Na Rzecz Racjonalnego Wykorzystania Energii – inicjatywę EeMAP. Jej nadrzędnym celem jest słuzenie paneuropejskiemu mechanizmowi bankowemu, mającemu na celu stymulowanie efektywności energetycznej w gospodarstwach domowych za pomocą zachęt finansowych powiązanych z kredytem hipotecznym. Inicjatywa jest niezależna od funduszy publicznych lub zachęt podatkowych, ale je uzupełnia.

Polski system bankowy prowadzi ciągłe konsultacje z Komisją Europejską. Cały czas pojawiają się nowe pytania i wyzwania, na przykład problem: standaryzacja versus elastyczność - czy koncentrować się na nowych, czy już istniejących budynkach? Czy wybrać stopniowe czy głębokie renowacje?

Dokładniejsza ocena ryzyka związanego z zielonymi hipotekami powinna obniżyć koszty ponoszone przez banki.

Jednocześnie, środki publiczne nie są wystarczające i należy uruchomić również fundusze z sektora prywatnego, aby wykorzystać w pełni potencjał efektywności energetycznej istniejący w budynkach. Projekty poprawy efektywności energetycznej powinny być generowane za pomocą jednej platformy zachęcającej przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO) do inwestowania, dlatego niezbędny jest element finansowania w takim kompleksowym modelu. Oznacza to wykorzystanie instrumentów finansowych uzupełnionych przez fundusze publiczne. Na przykład Bank Gospodarstwa Krajowego uruchomił nowy regionalny instrument finansowy wspierany z funduszy unijnych w Wielkopolsce w celu promowania głębokiej modernizacji domów mieszkalnych wielorodzinnych.

Pan Andrzej Rajkiewicz reprezentujący Narodową Agencję Poszanowania Energii S.A. - NAPE dokonał krótkiego wprowadzenia do pracy czterech grup tematycznych i zaproponował, aby dyskusje zakończyły się szczegółowymi zaleceniami umożliwiającymi kontynuowanie dialogu.

SESJA TEMATYCZNA 1: ROZWÓJ RYNKU KONTRAKTOWANIA EFEKTU ENERGETYCZNEGO (EPC) I PRZEDSIĘBIORSTW USŁUG ENERGETYCZNYCH (ESCO)

Moderacja: Bartosz Marciniak, PROMAR Sp. z o.o.

Sprawozdawca: Marcin Jamiołkowski, NFOŚiGW

Cel Sesji

Sesja poświęcona rozwojowi rynku EPC / ESCO na Forum SEI dotyczącym Finansowania Efektywności Energetycznej, które odbyło się w Warszawie w dniu 30 listopada 2017 r., wykazała znaczne zainteresowanie obecną i potencjalną przyszłą rolą przedsiębiorstw usług energetycznych, ale także różnicami pod względem tego, jak rozumieją one model ESCO i w jaki sposób działają. Podczas spotkania zaprezentowano dobre praktyki dotyczące umów EPC. Stwierdzono również, że koncepcja ta wymaga większego wsparcia, aby uwolnić większy potencjał związany z oszczędnościami energii.

Celem tej sesji Okrągłego Stołu było opracowanie zaleceń dotyczących eliminacji barier dla rozwoju rynku EPC / ESCO oraz stworzenie instrumentów wsparcia dla projektów opracowanych przez uczestników rynku. Dziś koncepcja EPC nie jest często stosowana, mimo że istnieje znaczny niewykorzystany potencjał oszczędności energii w różnych sektorach gospodarki.

Prelegenci

- Robert Pernetta, Doradca ds. Instrumentów Finansowych, Grupa Europejskiego Banku Inwestycyjnego - Wytyczne Eurostat i Europejskiego Banku Inwestycyjnego dotyczące oceny kontraktów o efekt energetyczny dla potrzeb statystyki.

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Wystąpienie służyło przypomnieniu, że kontrakty związane z osiągnięciem efektu energetycznego mogą być w określonych warunkach traktowane jako zobowiązania pozabudżetowe jednostek finansów publicznych. Zostało to uregulowane w wytycznych Eurostat z września 2017 r. Na tej podstawie Eurostat i Europejski Bank Inwestycyjny opracowały poradnik dla jednostek sektora publicznego, którego celem jest ułatwienie tym jednostkom i realizatorom umów, ich przygotowanie i negocjowanie. Prelegent omówił zawartość tego poradnika. Pełna treść poradnika dostępna jest [tutaj](#)

- Marcel Lauko, Energy Center Bratysława - Doświadczenia z EPC na Słowacji

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

W swojej prezentacji Pan Marcel Lauko przedstawił doświadczenia słowackie z rozwoju rynku kontraktowania efektu energetycznego. Omówił bariery i utrudnienia, które stopniowo zostały zminimalizowane dzięki wsparciu Ministerstwa Gospodarki i Ministerstwa Finansów Słowacji oraz Unii Europejskiej, która umożliwiła realizację projektów promocyjnych.

- Marcin Janiak, Wicedyrektor Departamentu Funduszy Europejskich w Ministerstwie Energii - Bariery w rozwoju rynku ESCO w Polsce
Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Pan Marcin Janiak omówił w swojej prezentacji bariery dla rozwoju rynku kontraktowania efektu energetycznego w Polsce. Widzi je głównie w braku standardowego wzoru umowy, niejasnościach związanych z zastosowaniem pomocy publicznej oraz traktowaniem tego rodzaju umów w Polsce jako zobowiązania budżetowego gmin.

Kluczowe pytania

1. Jak pokonać podstawowe bariery rozwoju inwestycji realizowanych w formule kontraktu o efekt energetyczny (w szczególności stosowanie nowych wytycznych dotyczących EPC, przepisów pomocy publicznej oraz międzynarodowych doświadczeń w tym zakresie)?
2. Jak budować pozytywny wizerunek dla inwestorów publicznych, jak również partnerstwa PPP, by rozwój rynku EPC nabrał tempa?
3. Jakie są oczekiwania firm ESCO i inwestorów w zakresie instrumentów finansowych oraz redukcji barier prawnych i fiskalnych?
4. Jaka jest rola banków komercyjnych i innych instytucji finansowych w rozwoju rynku EPC/ ESCO i realizacji indywidualnych projektów?

Rekomendowane działania

- Należy prawnie doprecyzować definicję kontraktu o efekt energetyczny, dla którego stosuje się skrót z języka angielskiego „EPC”. Pojawia się on w różnych kontekstach na poziomie dokumentów unijnych. Skrót EPC może odnosić się zarówno do „Energy Performance Contracting” (umowa o efekt energetyczny), „Energy Performance Certificate” (świadczenie charakterystyki energetycznej), trybu kontraktu w ramach systemu FIDIC – zamówienie pod klucz.
- Potrzebne jest opracowanie i upowszechnienie standardowych modelowych wzorów dokumentów takich jak kontrakt o efekt energetyczny, specyfikacja istotnych warunków zamówienia publicznego, wytyczne do przeprowadzania przetargów.

- Upowszechnienia wymagają przygotowane przez EBI i Eurostat wytyczne dotyczące fiskalnego podejścia do kontraktów EPC i uwzględnienie wniosków z ww. dokumentu w opiniodawstwie Ministerstwa Finansów.
- Konieczne jest uruchomienie nowych instrumentów wsparcia finansowego dedykowanych do specyfiki projektów realizowanych w formule EPC:
  - finansowanie hybrydowe,
  - fundusze gwarancyjne i forfaitingowe wspierające płynność firm ESCO,
  - instrument gwarancyjny ze środków UE na efektywność energetyczną dostępny w ramach perspektywy 2014-2020 lub planowanej perspektywy 2021-2027, powiązany z pomocą techniczną dla obu stron kontraktów.
- Warto utworzyć w ramach struktur rządowych Centrum Kompetencyjne dedykowane zagadnieniom ESCO/EPC, którego jednym z zadań mogło by być opracowanie i upowszechnianie katalogu dobrych praktyk i szerokie działania edukacyjne w zakresie specyfiki projektów realizowanych w formule EPC i zasad działania firm ESCO zwłaszcza na poziomach regionalnych i lokalnych.
- Banki komercyjne winny aktywniej włączyć się w finansowanie projektów realizowanych w formule EPC w celu sprawniejszej dystrybucji środków i głębszej penetracji rynku.

SESJA TEMATYCZNA 2: POPRAWA FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W SEKTORZE PRZEMYSŁU W TYM MŚP

Moderacja: Zygmunt Parczewski – ekspert niezależny

Sprawozdawca: Szymon Liszka Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii FEWE/Ogólnokrajowe Stowarzyszenie „Poszanowanie energii i środowiska” SAPE

Cel sesji

Sesja Przemysł/MŚP w ramach regionalnej konferencji Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, która odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 roku, pokazała niektóre z istniejących inicjatyw w Polsce, m.in. programy NFOŚiGW dla przemysłu, instrument „białych certyfikatów”, program POLSEFF oraz starania dotyczące lepszego spożytkowania audytów energetycznych.

Celem tej sesji Okrągłego Stołu było opracowanie zaleceń dotyczących zwiększenia inwestycji w poprawę efektywności energetycznej w sektorze przemysłowym, w szczególności w MŚP. Kluczową intencją sesji było wskazanie skutecznych metod dla podniesienia świadomości, zwiększenia motywacji i zachęt do podejmowania działań poprawiających efektywność energetyczną w sektorze.

Prelegenci

- Zbigniew Kamieński, Doradca, Zespół Doradców w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - Efektywność energetyczna – wyzwania dla polskiego przemysłu

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

W swojej prezentacji Pan Zbigniew Kamieński omówił wyzwania dla polskiego przemysłu w dziedzinie poprawy efektywności energetycznej. Wskazał na główne bariery, źródła publicznego finansowania oraz przedstawił kilka rekomendacji działań ukierunkowanych na aktywizację przedsiębiorstw w realizacji celów krajowych: kampanie informacyjno-promocyjne, innowacyjne modele biznesu i instrumenty finansowe.

- Nicoletta Favaretto, Eurochambres - Projekt STEEP

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Prezentacja Pani Nicoletty Favaretto była poświęcona przedstawieniu rezultatów projektu UE IEE STEEP dotyczącego poprawy efektywności energetycznej w małych i średnich przedsiębiorstwach. Projekt ten był realizowany z udziałem 36 izb przemysłowych z całej Europy. Opracowano poradniki i narzędzia wspomagające przygotowanie i

przeprowadzenie działań poprawiających efektywność energetyczną w MŚP, które są dostępne na stronie internetowej projektu <http://www.steeep.eu/publications/>

- Adam Hirny, BGŻ BNP Paribas. - Perspektywy dalszego korzystania z programu POLSEFF, w tym bariery i wyciągnięte wnioski
Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Pan Adam Hirny przedstawił w swojej prezentacji postulat dotyczący kontynuacji programów finansowania efektywności energetycznej w MŚP w Polsce z wykorzystaniem dobrych doświadczeń z projektu POLSEFF <http://www.polseff.org/> , a w szczególności instrumentu LEME (listy predefiniowanych technologii energooszczędnych).

Kluczowe pytania

1. Jakie są najważniejsze wnioski wyciągnięte z istniejących programów wsparcia przemysłu/ MSP; co się udało i dlaczego? Jakie konkretne rodzaje wsparcia mogą zwiększyć zainteresowanie MSP oraz pomóc w przezwyciężeniu istniejących barier?
2. Czy istnieją kluczowe sektory lub branże, dla których program mógłby być ukierunkowany tak by zapewnić szybkie rezultaty? Czy istnieją stowarzyszenia zawodowe lub inni pośrednicy, którzy powinni zostać zaangażowani w celu zwiększenia możliwości korzystania z pomocy?
3. Jak zmotywować firmy do rzeczywistego wdrożenia rozwiązań zidentyfikowanych w audytach energetycznych?
4. Jaka jest rola banków komercyjnych i innych instytucji finansowych w finansowaniu efektywności energetycznej w sektorze przemysłu/ MŚP w Polsce?
5. Jaka powinna być rola organów Państwa w działaniach na rzecz poprawy efektywności energetycznej? (prawo, nadzór nad rynkami energii, nadzór nad rynkiem materiałów i urządzeń, instytucjonalizacja w celu koordynacji działań)?

Rekomendowane działania

- Programy wsparcia, aby były lepiej wykorzystywane przez beneficjentów, powinny się charakteryzować następującymi cechami:
  - prostota, trwałość, adaptowalność i zrozumiałość mechanizmu wsparcia,
  - minimalna biurokracja (ograniczenie kosztów transakcyjnych), zaufanie do racjonalności i uczciwości przedsiębiorców,
  - jasne kryteria i standardy efektywności energetycznej (np. w oparciu o listy LEME: urządzeń, i materiałów zgłaszane przez producentów/importerów),
  - bezpłatna asysta techniczna – pomoc w opracowaniu audytu energetycznego, wniosku o dofinansowanie i rozliczenia wsparcia.
- Nie należy wskazywać branż, a raczej zwiększyć wysiłki na rzecz szerszego dotarcia do większej liczby odbiorców:
  - warto przeprowadzić analizę i ocenę statystyczną oraz biznesową wskazującą na najbardziej energochłonne branże MŚP, np. branżę tworzyw sztucznych, przeróbkę metali i stopów, przemysł spożywczy (mleczny, piwowarski, ziemniaczany i inne), przemysł drzewny; uzupełnienie tej listy na bazie analizy danych statystycznych i/lub oceny wykonanej przez Izby, Stowarzyszenia branżowe,
  - głównymi pośrednikami w dotarciu do firm z ofertą wsparcia, których należy włączać do procesu są:
    - sprzedawcy paliw i energii sieciowej,
    - branżowe stowarzyszenia i/lub izby gospodarcze,
    - agencje energetyczne oraz stowarzyszenia audytorów, agencji energetycznych i firmy doradcze.
- Istnieje potrzeba wypracowania systemowego sposobu współpracy z bankami w zakresie dystrybucji środków publicznych, komercjalizacji mechanizmów wsparcia, zmniejszenia ryzyka inwestowania w obszarach istotnych dla polityki energetycznej i środowiskowej państwa:
  - banki zainteresowane są współpracą z facylitatorami (specjalistami od techniki i technologii oraz z audytorami energetycznymi), którzy mogliby przez swoje usługi zmniejszać ryzyko inwestycji, docierać ze szczegółowymi informacjami do inwestorów, monitorować i weryfikować realizowane inwestycje,
  - banki komercyjne powinny być bardziej aktywne w dotarciu do MŚP oraz w lobbowaniu na rzecz ustanawiania publicznych funduszy gwarancyjnych, w tym na mocy implementacji przepisów prawa unijnego do prawa polskiego (Krajowy Fundusz Efektywności jest tu dobrym przykładem).
- Od organów państwa oczekuje się:

- wdrożenia elastycznych instrumentów finansowych złożonych w części z dotacji bezpośredniej (10-15% - zależnie od skali firmy przemysłowej/ MŚP), oraz w całości z darmowej lub częściowo odpłatnej asysty techniczno-audytorskiej,
- utworzenie Funduszu Publicznego (bank europejski albo krajowy finansujący działania o dużym ładunku korzyści społecznych, środowiskowych) skutecznie reasekurującego banki komercyjne i inne jednostki finansowe w zakresie ryzyka związanego z inwestycjami w poprawę efektywności energetycznej,
- zmodyfikowania systemu „białych certyfikatów” w kierunku ułatwiającym korzystanie z niego przez MŚP.
- Znacznie lepszego i szerszego wypełniania funkcji informacyjno-edukacyjnych (za pośrednictwem agencji rządowych i organizacji pozarządowych) oraz kreowania świadomości wskazującej na konieczność zmiany sposobów podejścia do gospodarowania zasobami, w tym zasobami paliw i energii, a także gospodarki odpadami (gospodarka w cyklu zamkniętym).
- Warto promować i upowszechniać dobre praktyki przemysłowe i uruchamiać ze środków publicznych prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe (projekty pilotażowe i demonstracyjne) testujące nowe rozwiązania technologiczne i produktowe oraz organizacyjne. Przyjęcia polityki energetycznej państwa w zakresie poprawy efektywności energetycznej:
  - ustanowienie celów w zakresie poprawy efektywności energetycznej gospodarki, z priorytetem dla 6-paliwa; uwzględnienie w polityce skutecznych, a nie tylko deklarowanych mechanizmów jej osiągnięcia i monitorowania, np. wsparcia rozwoju układów kogeneracyjnych opartych na różnym miksie paliwowym, w tym OZE.
- Powołanie centralnej jednostki, której celem będzie inicjowanie, koordynacja i monitorowanie działań w zakresie poprawy efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach, wspieranie przedsiębiorców oraz prowadzenie adresowanych kampanii edukacyjno-szkoleniowych. Zmiany w prawie w zakresie obowiązkowego audytu energetycznego przedsiębiorstw (przepisy Ustawy o efektywności energetycznej), w szczególności:
  - ustalenie standardu audytu energetycznego (dopasowanego do profilu przedsiębiorstwa, wielkości zużycia energii i udziału kosztów energii w kosztach całkowitych przedsiębiorstwa) i jego weryfikacji,
  - rozszerzenie zakresu informacji, które powinny być pozyskane z audytów na potrzeby interesariuszy, w tym instytucji państwowych w zakresie identyfikacji potencjału poprawy efektywności energetycznej i tworzenia skutecznych mechanizmów wsparcia,

- stworzenie systemu bazodanowego gromadzącego, przetwarzającego i udostępniającego informacje pochodzące z audytów energetycznych,
- objęcie obowiązkowym audytem energochłonnych przedsiębiorstw z grupy MŚP (ze stosownym systemem wsparcia).
- Zmiany w ustawie o efektywności energetycznej, w zakresie systemu świadectw efektywności energetycznej zamiennych na zbywalne białe certyfikaty (mechanizm SEE/BC), a w szczególności:
  - obniżenie granicy wejścia do systemu np. z 10 t_{oe}/r do 1 MWh/r (wraz ze zmianą jednostki rozliczeniowej),
  - adaptacja na potrzeby małych odbiorców energii – ścieżka uproszczona (grupowanie efektów, uproszczone procedury wnioskowania i rozliczania),
  - uwiarygodnienie efektów podejmowanych działań – zwiększenie roli pomiarów i monitoringu w długim okresie (w tym dla oceny działań w zakresie „zarządzania energią”).
- Zaprojektowanie i wdrożenie systemu rozwoju rynku technologii energooszczędnych (w oparciu o regulacje europejskie – BAT, Ecodesign, Labeling i najlepsze wzory światowe np. amerykański Office Industrial Technologies) z uwzględnieniem:
  - rozwoju doradztwa energetycznego,
  - wsparcia dla rozwoju nowych technologii,
  - wsparcia komercjalizacji,
  - technologii wchodzących na rynek,
  - promocji zweryfikowanych najlepszych praktyk i technologii,
  - nadzoru rynku urządzeń zużywających energię w celu eliminacji produktów, nieefektywnych oraz zapewnienia dostępu do rzetelnej informacji o produktach i warunkach ich stosowania.

SESJA TEMATYCZNA 3: PROMOWANIE KONCEPCJI KOMPLEKSOWEJ OBSŁUGI INWESTORÓW (KOI)

Moderacja: Zbigniew Michniowski, Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć Energie Cités

Sprawozdawca: Andrzej Rajkiewicz Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
NAPE/Fundacja Poszanowania Energii FPE

Cel sesji

W czasie regionalnej konferencji Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, która odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 roku wzmiankowano o koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI), znanej w Europie Zachodniej pod nazwą „One-Stop-Shop Service”. Ma ona na celu usprawnienie zarządzania przez użytkowników obiektów działaniami na rzecz poprawy efektywności energetycznej. Umożliwia im to pracę z jednym podmiotem odpowiedzialnym za całkowitą modernizację obiektu, począwszy od oceny istniejącej sytuacji, zidentyfikowania wymagań użytkowników, przez zastosowanie modułowych zestawów modernizacyjnych, ich montaż i instalację, skończywszy na ich sfinansowaniu i późniejszej konserwacji.

Celem tej sesji Okrągłego Stołu było wypracowanie rekomendacji dla promocji i stworzenia struktur KOI w Polsce, opartych na dobrych zagranicznych i polskich praktykach kompleksowej pomocy inwestorom w sektorze publicznym i niepublicznym.

Prelegenci

- Raphaël Claustre, Mlei Postif - Francuski przykład punktów Kompleksowej Obsługi Inwestorów dla domów mieszkalnych.

Prezentacja dostępna [tutaj](#)

Pan Raphaël Claustre omówił sposób organizacji obsługi inwestycji energooszczędnych w budynkach wspólnot mieszkaniowych w regionie Île-de-France. Integruje on 3 innowacyjne instrumenty wsparcia: kompleksową obsługę inwestora, ukierunkowane rozwiązania finansowe i udział trzeciej strony finansującej jako pośrednika wykorzystującego publiczne środki i instrumenty finansowe, który również realizuje inwestycję spłacającą się z oszczędności w kosztach energii. Kluczem do sukcesu działania tego schematu jest dobra komunikacja między mieszkańcami a przedstawicielami systemu.

- Anna Trudzik, NFOŚiGW - Projekt Doradztwa Energetycznego Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Prezentacja dostępna [tutaj](#)

Wystąpienie Pani Anny Trudzik poświęcone było omówieniu celów, struktury i dotychczasowych rezultatów tego projektu. Celami projektu są: poprawa świadomości społecznej w zakresie rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, pomoc gminom w przygotowaniu i wdrażaniu planów ukierunkowanych na ograniczanie niskiej emisji oraz pomoc dla każdego typu inwestora w przygotowaniu i wdrażaniu inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i OZE. Jest on realizowany we wszystkich regionach Polski za pośrednictwem ponad 70 wyszkolonych doradców usytuowanych głównie w wojewódzkich funduszach ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Praca doradców polega na organizacji działań edukacyjno-szkoleniowych i udzielaniu konsultacji zainteresowanym.

- Patrick Boucneau, ESCO Limburg - Belgijski przykład punktów Kompleksowej Obsługi Inwestorów dla budynków komunalnych.

Prezentacja dostępna [tutaj](#)

Pan Patrick Boucneau omówił w swojej prezentacji wspólny projekt prowincji Limburg, firmy Infrac (regionalny operator sieci energetycznej) i Dubolimborg - regionalnego instytutu doradczego specjalizującego się w zrównoważonym budownictwie. Rolę operatora kontraktu o efekt energetyczny pełni firma Infrac. W skład usługi wchodzi: telemetria i monitorowanie zużycia energii, identyfikacja i opracowywanie studiów wykonalności inwestycji modernizacyjnych przy wykorzystaniu dynamicznych symulacji i kampanii pomiarowych, wdrożenie projektu oraz monitoring efektów.

Kluczowe pytania

1. Jaka nauka płynie z prezentowanych międzynarodowych przykładów w zakresie wprowadzenia koncepcji kompleksowej obsługi inwestorów w Polsce, w tym m.in. ogólna organizacja i wykorzystanie modeli biznesowych?
2. Jakie powinny być kluczowe elementy usługi Kompleksowej Obsługi Inwestorów, by najlepiej dostosować się do potrzeb rynku efektywności energetycznej w Polsce?
3. Które organizacje i podmioty mogłyby wdrożyć takie rozwiązania i jaka byłaby rola każdej organizacji w takiej strukturze?
4. Jakie zmiany w polityce efektywności energetycznej i legislacyjne są potrzebne, aby umożliwić stworzenie / ugruntowania usług kompleksowej obsługi inwestorów?

Rekomendowane działania

W oparciu o niżej przedstawione doświadczenia należy dążyć do stworzenia polskiego modelu Kompleksowej Obsługi Inwestora zainteresowanego poprawą efektywności energetycznej.

- Model regionalny Energie POSIT'IF:
  - na uznanie zasługuje rola strony publicznej w zainicjowaniu tego projektu, skala przedsięwzięcia, wyznaczenie ambitnych celów w oparciu o przeprowadzoną solidną analizę potrzeb inwestycyjnych wspólnot mieszkaniowych w całym regionie,
  - zaangażowanie trzeciej strony zostało poprzedzone zintegrowaniem dostępnych, środków i instrumentów publicznych (w tym podatkowych) w jeden kompleksowy instrument finansowy,
  - pozwoliło to na pozyskanie wielkoskalowego (400 mln€), preferencyjnego finansowania z Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
  - zakres świadczonej usługi dla wspólnot mieszkaniowych (od audytu, przez zapewnienie finansowania, organizację i nadzór inwestycji termomodernizacyjnej do rozliczenia środków finansowych) nie różni się od modelu wypracowanego w Polsce przez zarządców nieruchomości we współpracy z audytorami energetycznymi, wykorzystującego środki wynikające z Ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz instrumentów finansowych z dopłatami z UE dostępnymi w ramach POIiŚ, ROP, czy WFOŚiGW.
- ESCOLIMBURG2020:
  - Innowacyjne jest powierzenie roli operatora kontraktu o efekt energetyczny firmie energetycznej Infrax. Ułatwia to znacząco rozliczenia pomiędzy stronami kontraktu i pozwala na lepsze monitorowanie rezultatów.
- Projekt doradztwa NFOŚiGW
  - stanowi uzupełniający element dla istniejącego komercyjnego doradztwa energetycznego związanego z systemem wspierania przedsięwzięć termomodernizacyjnych i programami wsparcia dla przedsiębiorców,
  - ma szansę na rozwinięcie palety usług o inicjowanie regionalnych i lokalnych schematów Kompleksowej Obsługi Inwestorów, promowanie kontraktów o efekt energetyczny.
- Aktualnie świadczoną w Polsce przez zarządców nieruchomości usługę KOI (Kompleksowa Obsługa Inwestora) dla właścicieli domów wielorodzinnych należałoby uzupełnić o element monitoringu efektu energetycznego i ekonomicznego w celu identyfikacji dodatkowych możliwości obniżenia zużycia energii cieplnej i

elektrycznej. Poza działaniami po stronie zużycia ciepła warto zająć się zużyciem energii elektrycznej w tych budynkach oraz większym wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, w tym fotowoltaiki.

- W przypadku budynków użyteczności publicznej należy przeanalizować możliwość tworzenia programów o skali większej niż gmina w celu pozyskania korzystniejszego finansowania ze strony instytucji finansowych polskich i europejskich. Do takich programów możliwe jest dołączenie częściowo nieodpłatnej pomocy technicznej ułatwiającej ich przygotowanie (np. Inicjatywa ELENA). Niewykluczone jest łączenie w pakietach inwestycyjnych budynków o różnym przeznaczeniu należących do różnych właścicieli. Efekt skali może obniżyć jednostkowe koszty inwestycji. Organizacją takich pakietów mogłyby zajmować się instytucje publiczne na szczeblu regionalnym, wykorzystując do tego wyspecjalizowane firmy i instytucje.
- Wydaje się, że koncepcja KOI byłaby najbardziej odpowiednia dla wdrażania programu poprawy efektywności energetycznej w domach jednorodzinnych należących zarówno do rodzin o niskich dochodach, jak i wyższych. Jednostki samorządu terytorialnego wspólnie z podmiotami KOI publicznymi, prywatnymi lub mieszanymi powinny być koordynatorami takich działań w oparciu o regulamin organizowanego aktualnie wsparcia dla tego typu budynków.
- Zakres usług organizacji KOI powinien być dostosowany do lokalnych potrzeb i struktury projektu inwestycyjnego.
- Organizacja KOI powinna posiadać następujące cechy oraz spełniać wymienione niżej wymagania:
  - Sprawdzona kompetencja świadczenia usług w zakresie:
    - przygotowania i przeprowadzenia inwestycji, pozyskania finansowania zewnętrznego, rozliczenia inwestycji i sprawdzenia efektów jej realizacji,
    - zagwarantowania efektu energetycznego założonego na etapie przygotowawczym, zarówno dla prostych jak również kompleksowych projektów inwestycyjnych.
  - Budzić zaufanie u inwestorów, instytucji finansujących oraz wśród wykonawców robót.
  - Być neutralna (niezależna) wobec dostawców dóbr i usług dla potrzeb realizacji inwestycji.
  - Posiadać umiejętność i doświadczenie w rozwiązywaniu problemów występujących w procesach inwestycyjnych.

- Posiadać zasoby finansowe i kadrowe do podjęcia się odpowiedzialności za realizację inwestycji oraz osiągnięcie założonych efektów w sensownym okresie po jej zakończeniu / oddaniu do użytkowania.
- Usługę KOI mogą oferować:
  - Organizacje i podmioty, które brały udział w przeprowadzaniu kompleksowych termomodernizacji budynków, w tym:
    - Zarządcy nieruchomości niepublicznych i publicznych (jst),
    - Agencje energetyczne,
    - Profesjonalni audytorzy energetyczni,
    - Instytucje Otoczenia Biznesu,
    - Przedsiębiorstwa Usług Energetycznych (ESCO).
  - Każda z tych organizacji mogłaby się podjąć przeprowadzenia inwestycji w formie KOI samodzielnie lub we współpracy z pozostałymi typami organizacji
- Ważną rolę w rozwoju rynku dla KOI mogą odegrać Doradcy Energetyczni NFOŚiGW w działaniu pn. „wsparcie dla inwestycji” jako koordynatorzy projektów o większej skali na poziomie regionów i niezależni weryfikatorzy założeń projektowych. Ich ulokowanie przy WFOŚiGW (instytucjach posiadających własne środki i zarządzających również środkami finansowymi UE), sprzyjałoby sprawniejszemu tworzeniu programów poprawy efektywności energetycznej w obiektach różnych właścicieli: zbiorowych (wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe), indywidualni, jst, MŚP, przynajmniej w zakresie konstrukcji montażu finansowego. Działalność Doradców Energetycznych NFOŚiGW nie powinna konkurować z pracą audytorów energetycznych i innych specjalistów zajmujących się szczegółowym przygotowaniem i przeprowadzeniem inwestycji.
- Ze względu na potrzebę ujednoczenia przedmiotu oraz procedury udzielania wsparcia dla działań termomodernizacyjnych i remontowych oferowanych w ramach Funduszu Termomodernizacji i Remontów (FTiR) i z równoległe działających systemów wsparcia ze środków UE, proponuje się:
  - wprowadzenie w Ustawie przepisów gwarantujących większe wsparcie w ramach FTiR budynków wielorodzinnych lub ich grup, zlokalizowanych na obszarach zamieszkiwanych przez ludność o niskich dochodach (osiedla wiejskie po byłych PGR itp.). Może to być osiągnięte przez zwiększenie wysokości premii termomodernizacyjnej, gdyż poprawi to zdolność kredytową właścicieli tych budynków. Dane BGK pokazują, że rynek kompleksowej termomodernizacji jest do tej pory skoncentrowany w dużych ośrodkach miejskich i jest już w dużym stopniu wyczerpany. Tym nie mniej z wykorzystaniem FTiR przeprowadzono termomodernizację i remonty jedynie

- ok. 10% budynków mieszkalnych wielorodzinnych, które powstały do 1985 roku w Polsce. Co prawda dane GUS mówią o tym, że ponad 50% budynków zostało docieplonych, ale nie wiadomo, czy dociepleniom towarzyszyły głębokie modernizacje systemów grzewczych bądź ich regulacje. Dane te oznaczają, że reszta budynków nie jest docieplona i nie wiadomo jaki jest stan instalacji grzewczych w tych budynkach. Ten stan uzasadnia kontynuację działania systemu z wprowadzeniem odpowiedniej korekty wysokości premii termomodernizacyjnej i remontowej,
- przy kolejnych zmianach funkcjonowania FTiR wprowadzić obowiązek oszacowania efektu ekologicznego zrealizowanych inwestycji, ich oddziaływania na rynek pracy w budownictwie i jego otoczenie oraz na poprawę komfortu cieplnego, a zatem i zdrowia użytkowników obiektów będących przedmiotem termomodernizacji i remontów,
  - koordynację w zakresie ujednoczenia kryteriów i zasad przyznawania wsparcia finansowego, oferowanego przez różne instytucje i programy.
- Z uwagi na łatwiejsze kształtowanie instrumentów finansowych ukierunkowanych na poprawę efektywności energetycznej w budynkach postuluje się:
    - wprowadzenie klas energetycznych budynków do oceny charakterystyki energetycznej, ponieważ:
      - europejskie instytucje finansowe, a w konsekwencji polskie rozwijają produkty w oparciu o tzw. „zielone hipoteki” tzn. projekty, których skutkiem jest wyraźne zmniejszenie zapotrzebowania obiektów na energię, mogą uzyskiwać korzystniejsze warunki dofinansowania,
      - najczytelniejszym i najpowszechniej stosowanym w Europie sposobem udokumentowania stopnia poprawy efektywności energetycznej budynku jest pokazanie przejścia z danej klasy energetycznej do wyższej. Udogodnienia finansowe są stopniowane w zależności od ilości klas przeskakiwanych.
  - Warto przeprowadzić projekt pilotażowy KOI obejmujący:
    - opracowanie celu i zakresu projektu,
    - organizację w wybranym regionie spotkania potencjalnych interesariuszy wywodzących się z organizacji predystynowanych do sprawowania funkcji KOI:
      - Zarządcy nieruchomości niepublicznych i publicznych (jst),
      - Agencje energetyczne,
      - Profesjonalni audytorzy energetyczni,
      - Instytucje Otoczenia Biznesu,

- Przedsiębiorstwa Usług Energetycznych (ESCO),
  - Dostawcy paliw i energii,
  - Jst.
- stworzenie regionalnego rejestru firm spełniających wymagania dla KOI,
  - opracowanie analizy potrzeb rynku różnego typu inwestorów w celu wyskalowania usługi w różnych wymiarach przestrzennych. Ustalenie celu projektu (energetycznego i ekologicznego),
  - identyfikacja dostępnych krajowych i europejskich źródeł finansowania dla realizacji projektu,
  - działania informacyjne i promocyjne dla potencjalnych beneficjentów KOI.

SESJA TEMATYCZNA 4: ROZWÓJ INSTRUMENTÓW FINANSOWANIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W BUDYNKACH JEDNORODZINNYCH

Moderator: Pan Szymon Firląg, Politechnika Warszawska, Buildings Performance Institute Europe BPIE

Sprawozdawca: Pan Arkadiusz Węglarz, Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
KAPE/Zrzeszenie Audytorów Energetycznych ZAE

Cel sesji

W czasie regionalnej konferencji Forum Zrównoważonych Inwestycji Energetycznych, która odbyła się w Warszawie 30 listopada 2017 roku, Bank Światowy przedstawił inicjatywę „Catching-up Regions” Polsce (CuR). Została ona zainicjowana przez Komisję Europejską przy współpracy z polskim rządem oraz Bankiem Światowym w celu opracowania praktycznych rozwiązań problemu wąskich gardeł rozwojowych stojących przed polskimi regionami. Jednym z komponentów CuR jest opracowanie instrumentów finansowych, które mają służyć za zachętę dla właścicieli budynków jednorodzinnych do zwiększania efektywności energetycznej budynków (poprzez termomodernizację i wymianę starych kotłów) przy jednoczesnej poprawie jakości powietrza w Polsce (redukcja smogu, który jest głównie spowodowany niską emisją). Obecnie realizowany program pilotażowy obejmuje dwa rejony: Małopolskę oraz Śląsk w których zlokalizowane jest 1,1 mln budynków jednorodzinnych (z 5 mln tych budynków w całej Polsce). Oba regiony przyjęły rozwiązania anty-smogowe, które zobowiązują właścicieli budynków jednorodzinnych do zastąpienia starych kotłów nowoczesnymi, niskoemisyjnymi, ale nie wymagają one przeprowadzenia termomodernizacji.

Celem tej sesji Okrągłego Stołu było wypracowanie rekomendacji na temat tego w jaki sposób nowe instrumenty finansowania mogą zapewnić spełnienie celów programu renowacji budynków jednorodzinnych w dużej skali. Istnieje duży potencjał oszczędności energii w sektorze budynków jednorodzinnych, jednakże brakuje odpowiednich systemów finansowania. Około 3,5 miliona budynków w Polsce znajduje się w złym stanie technicznym. Istniejący od 1998 r. system wsparcia termomodernizacji i remontów domów został wykorzystany przez zaledwie 2 300 inwestorów będących właścicielami domów jednorodzinnych.

Prelegenci

- Grzegorz Wolszczak, Bank Światowy - Nowe instrumenty finansowe przygotowane w ramach inicjatywy Regionów Rozwijających się w Polsce (CuR).

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Prezentacja Pana Grzegorza Wolszczaka omawia z jednej strony założenia kosztowe do realizacji pilotażowego programu wymiany kotłów i termomodernizacji domów jednorodzinnych należących do rodzin o niskich dochodach w województwach małopolskim i śląskim. Z drugiej strony przedstawia analizę rynku dla takich modernizacji w domach gospodarstw o wyższych dochodach w całym kraju. Przedstawiono projekt dwóch różnych schematów finansowania oraz struktury organizacyjnej niezbędnej do uruchomienia obu programów.

- Goetz von Thadden, Europejski Bank Inwestycyjny - Litewski Fundusz Lewarowy. Inteligentne finansowanie dla inteligentnych budynków.

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Pan Goetz von Thadden przedstawił w swojej prezentacji gwarancyjny instrument finansowy mający na celu zmniejszenie wymogów dotyczących zabezpieczeń spłaty kredytów przez członków wspólnot mieszkaniowych, a tym samym ułatwienie mobilizacji publicznych i prywatnych środków do programu w zakresie poprawy efektywności energetycznej.

- Andrzej Guła, Instytut Ekonomii Środowiska IEŚ, Polski Alarm Smogowy - Jak wspierać poprawę efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych?

Prezentacja dostępna jest [tutaj](#)

Pan Andrzej Guła przedstawił w swojej prezentacji z jednej strony 4 filary do uwzględnienia w powszechnym programie na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych: regulacje, kontrole, wsparcie i edukację. Z drugiej strony określił główne zagrożenia dla jego realizacji: słaba koordynacja, zbyt wolne zmiany w regulacjach i tworzeniu sprawnie działających instrumentów finansowych oraz skomplikowane procedury.

Kluczowe pytania

1. W jaki sposób można przekonać właścicieli domów jednorodzinnych do termomodernizacji i jak można poprawić zainteresowanie korzystaniem z instrumentów finansowych na remont domu?

2. Jaka mogłaby być wizja i bardziej praktyczny zakres skutecznego i zakrojonego na szeroką skalę instrumentu finansowego, który objąłby możliwie największy potencjał oszczędności energii w budynkach jednorodzinnych?
3. Jakie przeszkody prawne i fiskalne należy przezwyciężyć, aby wprowadzić instrument finansowania na dużą skalę?
4. Jaka będzie rola banków komercyjnych uczestniczących w finansowaniu efektywności energetycznej w domach jednorodzinnych?
5. Jaki jest podział odpowiedzialności pomiędzy wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym jaką rolę gminy i inne zainteresowane strony mogłyby odegrać w zwiększaniu świadomości i zaufania do procesu?

Rekomendowane działania

- Aby przekonać właścicieli domów jednorodzinnych do ich termomodernizacji należy równocześnie uwzględnić mechanizmy finansowe, regulacyjne, kontrolne i edukacyjne takie jak:
  - w zakresie mechanizmów regulacyjnych władze samorządowe powinny podejmować uchwały antysmogowe (na poziomie lokalnym i regionalnym). Natomiast na poziomie krajowym na mocy ustaw powinny być wprowadzone normy dla paliw stałych (w zakresie emisji pyłów, tlenków siarki itp.) oraz normy dla urządzeń grzewczych,
  - należy wzmocnić mechanizmy kontrolne dając większe uprawnienia strażom miejskim i Państwowej Inspekcji Handlowej w zakresie kontroli jakości paliw i dopuszczalnych klas sprzedaży urządzeń grzewczych,
  - należy egzekwować zapisy Ustawy o charakterystyce energetycznej budynków z 2014 r. dotyczące wykonania kontroli systemu ogrzewania i klimatyzacji. Jednorazowej kontroli efektywności energetycznej (sprawności) poddane muszą zostać instalacje grzewcze o mocy nominalnej powyżej 20 kW, użytkowane przez minimum 15 lat,
  - w zakresie mechanizmów edukacyjnych potrzebne są ogólnokrajowe kampanie informacyjne w środkach masowego przekazu, pokazujące problem zanieczyszczenia powietrza, jego skutki zdrowotne oraz rozwiązania problemu w postaci głębokiej termomodernizacji domów jednorodzinnych z wymianą źródła ciepła na niskoemisyjne. Na poziomie lokalnym powinna być tworzona sieć doradców energetycznych (np. w oparciu o ekodoradców w Małopolsce czy doradców energetycznych NFOŚiGW w innych województwach) udzielających konkretnych porad właścicielom domów jednorodzinnych,

- aby wprowadzić instrument finansowania na dużą skalę należy zastosować ulgi podatkowe w podatku PIT dla osób, które poddały swój dom jednorodzinny termomodernizacji oraz zrezygnować z pobierania podatku dochodowego od premii termomodernizacyjnej w przypadku właścicieli domów jednorodzinnych będących osobami fizycznymi.
- W zakresie poprawy dostępności środków finansowych warto uwzględnić następujące postulaty:
  - Bank Światowy widzi możliwość lepszej koordynacji dotychczas nieoptymalnych rozproszonych programów wspierających poprawę efektywności energetycznej w budynkach jednorodzinnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Proponuje się utworzenie Funduszu Efektywności Energetycznej oraz Anty-smogowego, aby zgromadzić dostępne zasoby na termomodernizację budynków jednorodzinnych i wymianę kotłów. Zgromadzone środki będą przekazywane do dwóch grup beneficjentów za pomocą dwóch różnych instrumentów. Będą to dotacje dla ubogich energetycznie gospodarstw domowych na kompleksową termomodernizację z wymianą kotłów, oraz komercyjne kredyty dla gospodarstw domowych, które nie są ubogie energetycznie, z zachętami podatkowymi, np. odliczenie części wydatków od podatku dochodowego,
  - rozwijając takie instrumenty skierowane do gospodarstw domowych, należy pamiętać, że poziom zabezpieczenia, o które proszą banki, jest wyzwaniem dla wielu właścicieli domów. Pożyczki dostępne na rynku są oferowane jako niezabezpieczone pożyczki konsumenckie (które są krótkookresowe), lub długookresowe kredyty hipoteczne. Obie opcje stanowią wyzwanie dla wielu gospodarstw domowych, które nie są ubogie energetycznie, ale już zadłużone. Europejski Bank Inwestycyjny przedstawił instrument wzorowany na doświadczeniu na Litwie, mający na celu zmniejszenie wymogów dotyczących zabezpieczeń, a tym samym ułatwiający mobilizację zasobów do programu finansowania efektywności energetycznej,
  - program powinien być jeden i długoletni. Nawet jeśli byłyby różne instytucje wdrażające i źródła finansowania, to zasady wpięcia termomodernizacji we wszystkich instytucjach powinny być takie same, aby nie było konkurencji między nimi,
  - ograniczenie programu do osób ubogich energetycznie nie jest właściwe. Dużo prostsze, skuteczniejsze i szybsze byłoby stworzenie programu wsparcia termomodernizacji domów jednorodzinnych dla właścicieli niebędących ubogimi energetycznie (90% właścicieli domów jednorodzinnych).

- Banki posiadając dużą sieć swoich oddziałów i dostęp do licznych klientów drogą elektroniczną powinny stworzyć specyficzne produkty finansowe wspierające termomodernizację, a przy okazji informować o lokalnych i krajowych instrumentach wsparcia finansowego,
- Banki przy okazji sprzedaży swoich produktów mogłyby prowadzić finansowaną kampanię informacyjną finansowaną ze środków publicznych
- Należy wykorzystać organizacje i podmioty, które dotychczas brały udział w przeprowadzaniu kompleksowych termomodernizacji budynków, w tym:
  - Zarządców nieruchomości niepublicznych i publicznych (jst),
  - Agencje energetyczne,
  - Profesjonalnych audytorów energetycznych i doradców energetycznych ,
  - Firmy wykonawcze, projektantów i rzemieślników,
  - Instytucje otoczenia biznesu,
  - Przedsiębiorstwa usług energetycznych (ESCO),
  - Organizacje pozarządowe.
- Szczególną rolę powinny odgrywać gminy, dostarczając dla potencjalnych inwestorów informacje o dostępnych mechanizmach finansowych, wyjaśniając regulacje prawne, organizując właścicieli domów jednorodzinnych w grupy inwestorskie, które wybierałyby wykonawców inwestycji termomodernizacyjnych.

SESJA PLENARNA – ZAKOŃCZENIE SPOTKANIA

Zbigniew Kamiński, Doradca, Zespół Doradców NFOŚiGW

Wyraził wielkie zadowolenie z udziału tak dużego grona specjalistów, w tym tych, którzy do tej pory nie byli aktywnie włączani w kształtowanie instrumentów finansowych dla poprawy efektywności energetycznej. Zapewnił, że efekty tego spotkania będą obserwowane i wyraził przekonanie, że z całą konsekwencją działania te powinny zostać wdrożone. Liczy na bliską współpracę i wyraził nadzieję na zrealizowanie rekomendacji sformułowanych przez uczestników Okrągłego Stołu.

Céline Tougeron, Doradca w projektach, Agencja Wykonawcza ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Komisja Europejska

Jej zdaniem nakreślone cele Okrągłego Stołu zostały osiągnięte. Dyskusje były konstruktywne chociaż czasami kontrowersyjne. Wyraziła nadzieję, że dynamika tego spotkania zostanie wykorzystana w praktyce. Zasygnalizowała, że działalność programu SEIF jest kontynuowana w 15 krajach członkowskich UE. W każdym z nich odbywają się spotkania Okrągłego Stołu. Wskazała również, że organizowane są webinaria na różne tematy. Zachęciła uczestników spotkania do zapoznawania się z materiałami programu SEIF na stronie internetowej <https://ec.europa.eu/energy/en/financing-energy-efficiency/sustainable-energy-investment-forums>.

WNIOSKI KOŃCOWE

Spotkanie Okrągłego Stołu było ważnym wydarzeniem dla kontynuacji dialogu pomiędzy kluczowymi polskimi interesariuszami na temat poprawy dostępu do instrumentów finansowania efektywności energetycznej, a także wymiany poglądów i doświadczeń oraz określenie wspólnych celów i możliwych rozwiązań, które należy wprowadzić w kontekście obecnej polityki i praktyki.

Duże zainteresowanie uczestników jego wynikami skłania głównych organizatorów do stworzenia kolejnej okazji do kontynuacji tego dialogu w ramach programu SEIF.

LISTA UCZESTNIKÓW

Sesja plenarna

1.	Kujda	Kazimierz	NFOŚiGW
2.	Pinault	Margaut	Komisja Europejska, DG Energy
3.	Janiak	Marcin	Ministerstwo Energii
4.	Tougeron	Celine	Agencja Wykonawcza Komisji Europejskiej ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw (EASME)

Sesja tematyczna 1: Rozwój rynku kontraktowania efektu energetycznego (EPC) i przedsiębiorstw usług energetycznych (ESCO)

1.	Borek	Marcin	Ernst&Young
2.	Herbst	Irena	Fundacja Centrum Partnerstwa Publiczno – Prywatnego
3.	Jabłońska	Danuta	Fundacja Centrum Partnerstwa Publiczno – Prywatnego
4.	Jamiołkowski	Marcin	NFOŚiGW
5.	Janiak	Marcin	Ministerstwo Energii
6.	Jedynak	Anna	Miasto Sosnowiec
7.	Jeziorski	Maciej	Philips Lighting Poland
8.	Kumpiecki	Piotr	WFOŚiGW w Gdańsku
9.	Lauko	Marcel	Energy Centre Bratislava
10.	Ławryjaniec	Krzysztof	CEZ ESCO Polska Sp. z o.o.
11.	Marciniak	Bartosz	PROMAR Sp. z o.o.
12.	Pernetta	Robert	EIB
13.	Stypka	Stanisław	PGE Energia Ciepła-Polish Heat Energy Group
14.	Szcześniak	Radosław	Instytut Partnerstwa Publiczno-Prywatnego
15.	Śniegocki	Aleksander	WiseEuropa
16.	Twardowski	Jan	SAPE/FEWE
17.	Wasilewski	Przemysław	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.

---

18. Żyła Anna BOŚ Bank

Sesja tematyczna 2: Poprawa finansowania efektywności energetycznej w
sektorze przemysłu w tym MŚP

1.	Amrozy	Marek	Zrzeszenie Audytorów Energetycznych / Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
2.	Bawół	Maciej	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
3.	Chmielewska	Anna	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
4.	Ciszewska	Aneta	Ministerstwo Energii
5.	Favaretto	Nicoletta	Eurochambers
6.	Kamieński	Zbigniew	NFOŚiGW
7.	Hirny	Adam	Bank BGZ BNP Paribas SA
8.	Majewski	Maciej	Bank BGZ BNP Paribas SA
9.	Kardaś	Piotr	Związek Pracodawców Polskie Szkło
10.	Kassenberg	Andrzej	Instytut na rzecz Ekorozwoju
11.	Liszka	Szymon	Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii / Stowarzyszenie Agencji Poszanowania Energii
12.	Papiór	Roman	WFOŚiGW we Wrocławiu
13.	Parczewski	Zygmunt	Expert niezależny
14.	Pierzchalska	Dorota	KAPE
15.	Ślęk	Bogusław	ZPSO „Pol-lighting”
16.	Trojnacki	Marcin	EnMS Polska Sp. z o.o.
17.	Śnihur	Piotr	PolREFF

Sesja tematyczna 3: Promowanie koncepcji Kompleksowej Obsługi Inwestorów (KOI)

1.	Augustynowicz	Sabina	Grupa Medium
2.	Claustre	Raphael	Mlei Postif
3.	Boucneau	Patric	ESCO Limburg
4.	Bagiński	Jerzy	Fundacja Poszanowania Energii
5.	Grecka	Katarzyna	Bałtycka Agencja Poszanowania Energii Sp. Z o.o.
6.	Kulczycka	Daria	Konfederacja Lewiatan

7.	Meluch	Bolesław	Związek Banków Polskich
8.	Michniowski	Zbigniew	Stowarzyszenie Gmin Polska Sieć Energie Cites
9.	Rajkiewicz	Andrzej	Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
10.	Smola	Michał	PolREFF
11.	Stawiany	Wojciech	NFOŚiGW
12.	Trudzik	Anna	NFOŚiGW
13.	Witczak	Konrad	Politechnika Łódzka
14.	Żurawski	Jerzy	Dolnośląska Agencja Energii i Środowiska s.c.
15.	Paquel	Kamila	EASME

Sesja tematyczna 4: Rozwój instrumentów finansowania efektywności energetycznej w budynkach
jednorodzinny

1.	Bielewicz	Antoni	European Climate Foundation
2.	Błach	Marcin	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
3.	Bondarczuk	Zbigniew	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju
4.	Firląg	Szymon	Buildings Performance Institute Europe (BPIE)
5.	Guła	Andrzej	Institute of Environmental Economics
6.	Kwapisz	Henryk	Saint-Gobain
7.	Loth-Babut	Karolina	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
8.	Marczuk Lepianka	- Marzena	Ministerstwo Finansów
9.	Markiewicz	Daniel	NFOŚiGW
10.	Osuch	Przemysław	BGK
11.	Ozóg	Tomasz	Gmina Skawina
12.	Ramęda	Arkadiusz	Ministerstwo Finansów
13.	Sołtysek	Piotr	Miasto Bielsko-Biała
14.	Starościak	Janusz	Stowarzyszenie Producentów i Importerów Urządzeń Grzewczych
15.	Trojnar	Paweł	PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.
16.	Węglarz	Arkadiusz	Krajowa Agencja Poszanowania Energii S.A.

17.	Wiszniewski	Andrzej	Zrzeszenie Audytorów Energetycznych / Narodowa Agencja Poszanowania Energii S.A.
18.	Wolszczak	Grzegorz	Bank Światowy
19.	VON THADDEN	Goetz	EIB